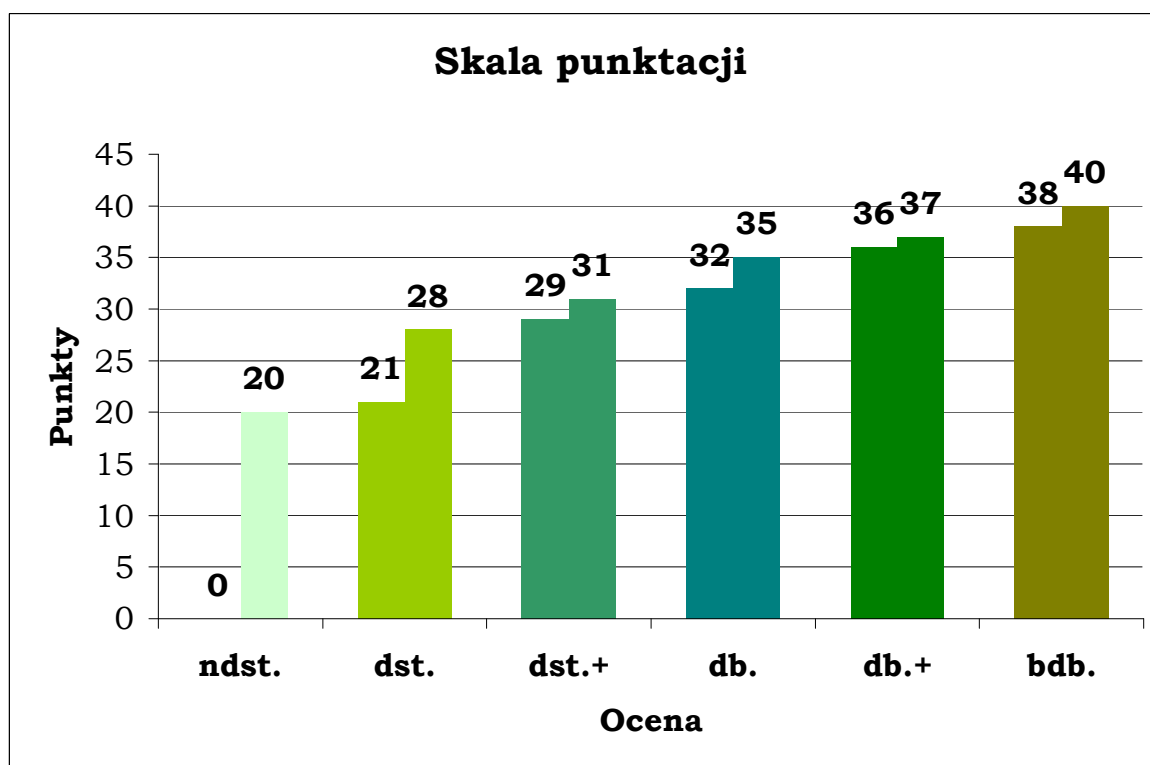

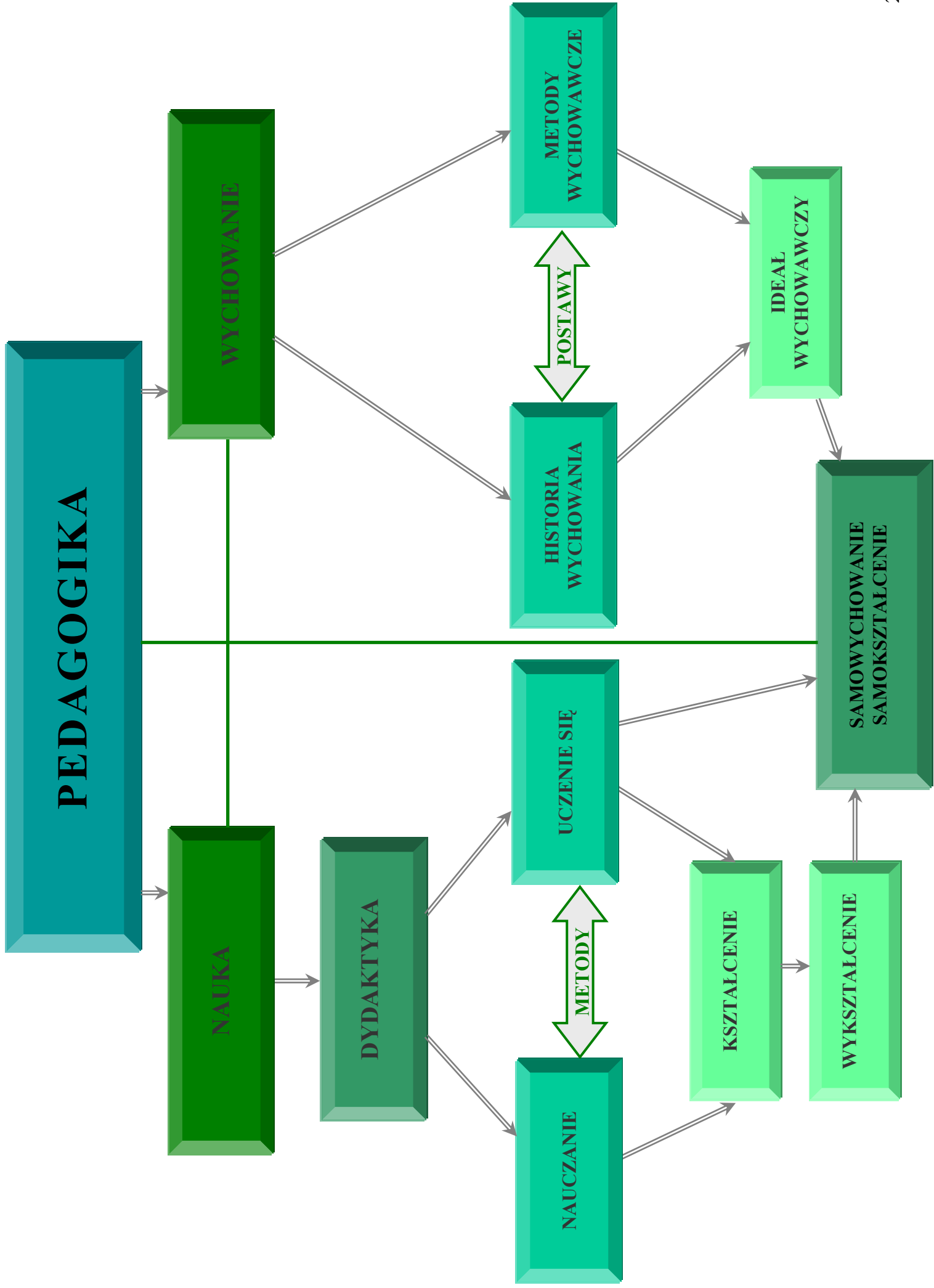
SYSTEM OCENIANIA Z PRZEDMIOTU PEDAGOGIKA

Każdy Student może uzyskać na każdym kolokwium maksymalnie 40 punktów (10 x 4). Do zaliczenia wymagana jest ilość punktów: 50 % + 1. Wykładowca może dodać 4 punkty na korzyść Studenta za motywację oraz wykazane treści rozszerzone i dopełniające, gratyfikując również staranność i systematyczność pracy. Zaliczenie z oceną na koniec semestru Student uzyskuje według tych samych kryteriów, uwzględniając sumę wszystkich możliwych punktów procentowych do zdobycia.

0-20 => ndst.

21-28 => dst.	51 %	}	1 zadanie – 4 pkt.
29-31 => dst.+	75 %		
32-35 => db.	80 %	}	1 zadanie – 4 pkt.
36-37 => db.+	90 %		
38-40 => bdb.	95 %		

PODSTAWOWE POJĘCIA PEDAGOGICZNE

PEDAGOGIKA: teoretyczna nauka o wychowaniu (ή τέχνη παιδαγωγική), której przedmiotem jest działalność, mająca na celu wyposażenie całego społeczeństwa – przede wszystkim młodzieży – w wiedzę, sprawności ogólne i zawodowe, zainteresowania, system wartości, postawy, przekonania oraz przysposobienie do oddziaływania na własny rozwój poprzez działalność zwaną wychowaniem.

DYDAKTYKA: nauka o procesach kształcenia (nauczania i uczenia się), dział pedagogiki; zajmuje się analizą treści, metod, środków i form organizacyjnych procesów nauczania i uczenia się; ustala prawidłowości, od których zależy przebieg i wyniki tych procesów.

WYCHOWANIE: zamierzone i świadome podejmowanie czynności mające na celu ukształtowanie osobowości wychowanka według społecznie akceptowanego wzoru, czyli **IDEAŁU WYCHOWAWCZEGO**.

HISTORIA WYCHOWANIA: nauka, której przedmiotem badań są dzieje praktyki wychowawczej i dzieje myśli pedagogicznej. Myśl pedagogiczna zawarta w doktrynach pedagogicznych wyjaśnia, jak w poszczególnych epokach wychowywano, do czego zmierzano.

METODA [gr. *methodos*]: droga i sposób postępowania; sposób pracy nauczyciela z uczniami umożliwiający osiągnięcie celów kształcenia. Wypróbowany układ czynności nauczycieli i uczniów realizowanych świadomie w celu spowodowania w osobowości uczniów założonych zmian.

NAUCZANIE: organizowanie uczenia i kierowanie uczeniem się uczniów.

UCZENIE SIĘ: proces zamierzonego nabywania przez uczący się podmiot określonych wiadomości, umiejętności i nawyków, dokonujący się w toku bezpośredniego i pośredniego poznania rzeczywistości.

KSZTAŁCENIE: proces nauczania-uczenia się, prowadzący do opanowania przez uczniów określonych wiadomości i umiejętności oraz nawyków, co wpływa na wszechstronny rozwój. Ten proces obejmuje wszelkie świadome, planowe i systematyczne oddziaływania dydaktyczno-wychowawcze na uczniów, zapewniające im wykształcenie ogólne lub zawodowe.

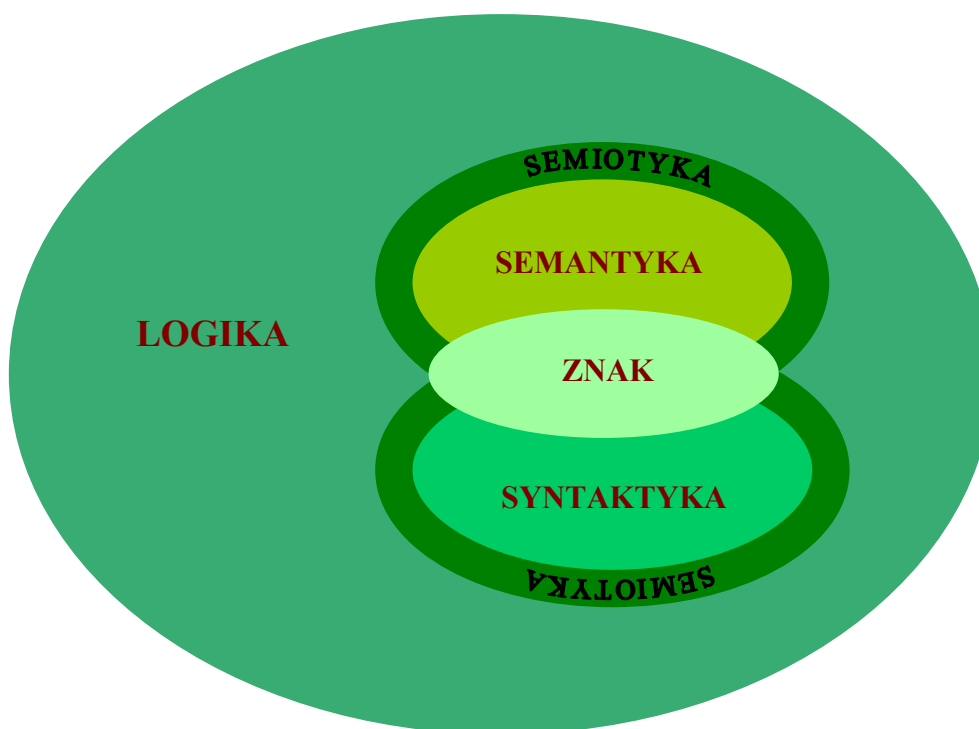
WYKSZTAŁCENIE ogólne: końcowy rezultat kształcenia ogólnego, które polega na zaznajamianiu uczniów z dorobkiem kultury nagromadzonym przez ludzkość, z wiedzą o przyrodzie i społeczeństwie, z najważniejszymi prawami rządzącymi rozwojem przyrody i życia społecznego, z zastosowaniem tych praw w różnych dziedzinach życia, jak również na kształtowaniu umiejętności posługiwania się tymi procesami w praktyce.

SAMOKSZTAŁCENIE: samodzielna praca nad poznawaniem otaczającego świata i wzbogaceniem przez to własnej osobowości. Obejmuje własny wysiłek uczącego się podmiotu i nie podlega kontroli zewnętrznej. Warunkiem skuteczności samokształcenia jest systematyczna samokontrola i samoocena.

OGÓLNA TEORIA ZNAKU I KOMUNIKACJI

Zgodnie z nakazem Jezusa Chrystusa: *Idźcie i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam nakazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni aż do skończenia czasu* (Mt 28,19-20), zadania nauczycielskie zawsze były przedmiotem dużej troski Kościoła, zarówno w wymiarze lokalnym, jak i powszechnym. Wydaje się jednak, że to, co wczoraj było czymś oczywistym i imperatywnie wiążącym wszystkich, dzisiaj zostaje poddane społecznej dyskusji i demokratycznemu wyborowi. Stąd też wielokrotnie mówi się o wielości nurtów wychowania i modeli szkoły, rodzących się przede wszystkim na kanwie odpowiedzi na pytanie: *kim jest człowiek?* – **ἦνوتي σε αυτων ο ανθρωπη!**

We współczesnym świecie z jednej strony dochodzi do pewnej polaryzacji i czytelności stanowisk, a z drugiej daje się zaobserwować daleko posunięte rozmycie aksjologiczne. Język zaczyna tracić – z szybkością ciągu geometrycznego – swoją właściwą misję i fundamentalne zadanie, jakim jest komunikacja interpersonalna, oparta na klasycznym schemacie ogólnej teorii znaku (spotkanie adresata z nadawcą).

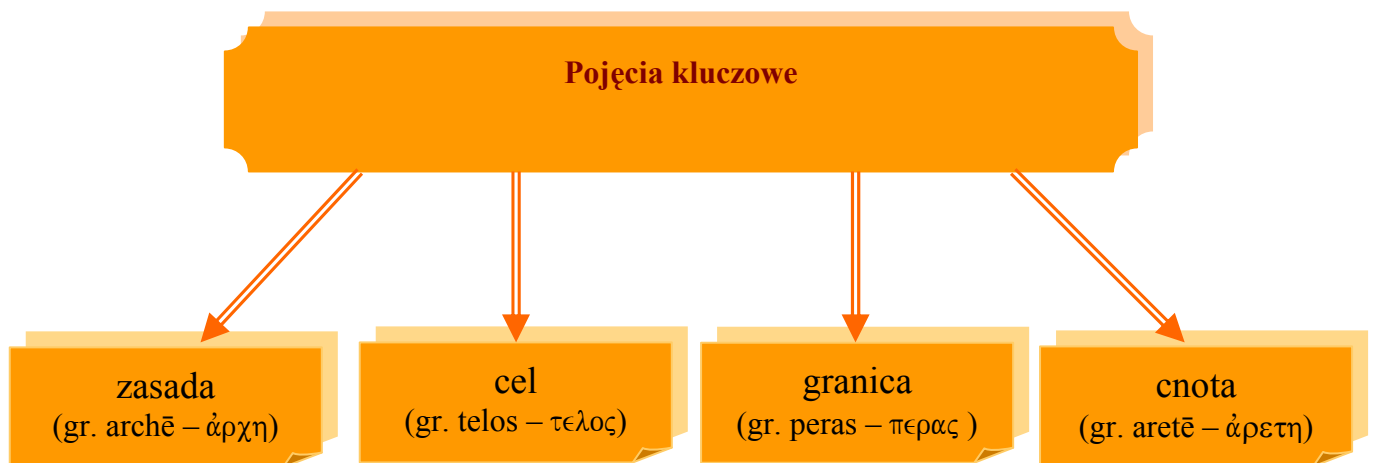

ZNAK ↔ KOMUNIKAT → DESYGNAT

W taki sposób tworzy się pewna dominanta współczesnych przeobrażeń cywilizacyjnych, którą jest nieostrość i względność komunikatów (języka). Terminy i słowa, nawet – a może przede wszystkim – na płaszczyźnie naukowej (czasami w imię samej nauki!) są stosowane w różnych znaczeniach (*semantyka*), wzajemnych odniesieniach (*syntaktyka*) i kontekstach (*denotacje* i *konotacje*). Stąd też wielokrotnie obserwuje się zachwianie ogólnej teorii znaku (*semiotyka*): powinna ona spełniać funkcję komunikacji i spotkania nadawcy z adresatem – a nie spełnia. Na gruncie samego tylko wychowania można wymienić prądy, które są efektem, z jednej strony, pluralizacji i enigmatyzacji języka, a z drugiej – ponowoczesnego stylu życia. Współczesne przemiany wypełniły nie tylko kulturę, ale również pedagogikę. Kreując postawy pluralizmu, liberalizmu, różnorodności, spontaniczności, znosząc przy tym autorytety i tzw. wielkie narracje (*grands récits*) – zniosły w pewnym sensie

również koncepcję samego wychowania. Jeżeli bowiem *pedagogika jest definiowana* (zgodnie z ogólną teorią znaku) *jako nauka o wychowaniu, to jedynym słowem bezspornym jest tutaj przyimek „o”*.

KLASYCZNE PODSTAWY KULTURY I NAUKI

γνωσι σε αυτον ο αντροπη

δια τι (dlaczego?)
φιλοσοφια

παιδαγωγια

παις – chłopiec
ἀγω – prowadzę
παιδεια – nauczanie, wychowanie

to know why ≠ to know how
aitiologia (αἰτία – przyczyna)

Według Pitagorasa i Anaksagorasa
człowiek został utworzony przez Boga po to, aby poznawać i oglądać –
γνωσαι και θεωρησαι

bios theōrētikos (theōria ≠ praxis)

scire propter ipsum scire ≠ scire propter uti

ALĒTHEIA – to ta onta doksadzein aletheuein dokei soi einai
– το τα όντα δοξαζειν αληθευειν δοκει σοι είναι

είναι
το τι ήν είναι

PROTAGORAS – παντων μετρον ό ανθρωπος
– παντων μετρον ό θεος

PLATOŃSKA TRIADA PRAWDY, DOBRA I PIĘKNA

Amicus Plato, sed magis amica veritas!

VERITAS est adaequatio intellectus et rei, secundum quod intellectus dicit esse, quod est, et non dicit esse, quod non est.

BONUM est quod omnia appetunt.

PULCHRUM est * quod visum placet.
 * cuius ipsa apprehensio placet.

*Unum et Bonum et Verum et Pulchrum et Esse
convertuntur.*

PODSTAWOWE OKRESY HISTORII KULTURY

ANTYK (STAROŻYTNOŚĆ)

od powstania pierwszych cywilizacji około 4000 lat p.n.e. do 475 roku n.e.
(data umowna)

ŚREDNIOWIECZE

okres między schyłkiem starożytności (ok. IV-V w.) a początkiem okresu nowożytnego (XV w.); (początek wiąże się najczęściej z r. 476 n.e., tj. z upadkiem cesarstwa zachodnio rzymskiego, schyłek zaś z wydarzeniami XV w. – 1453 upadek cesarstwa bizantyńskiego, 1492 odkrycie Ameryki)

ODRODZENIE

zrodziło się we Włoszech w XIV-XVI w. (w Europie rozpowszechniło się w XV w.)

BAROK

od końca XVI w. do I poł. XVIII w.

OŚWIECENIE

od końca XVII w. do schyłku XVIII w. (w Polsce II poł. XVIII w. i początek XIX w. – tzw. klasycyzm postanisławowski)

ROMANTYZM

od XVIII do XIX w.

POZYTYWIZM

w Polsce od ok. 1863 r. (nazwa pochodzi od nurtu filozoficznego występującego w Europie od lat 40. XIX w.)

MŁODA POLSKA

1890-1918

DWUDZIESTOLECIE MIĘDZYWOJENNE

1918-1939

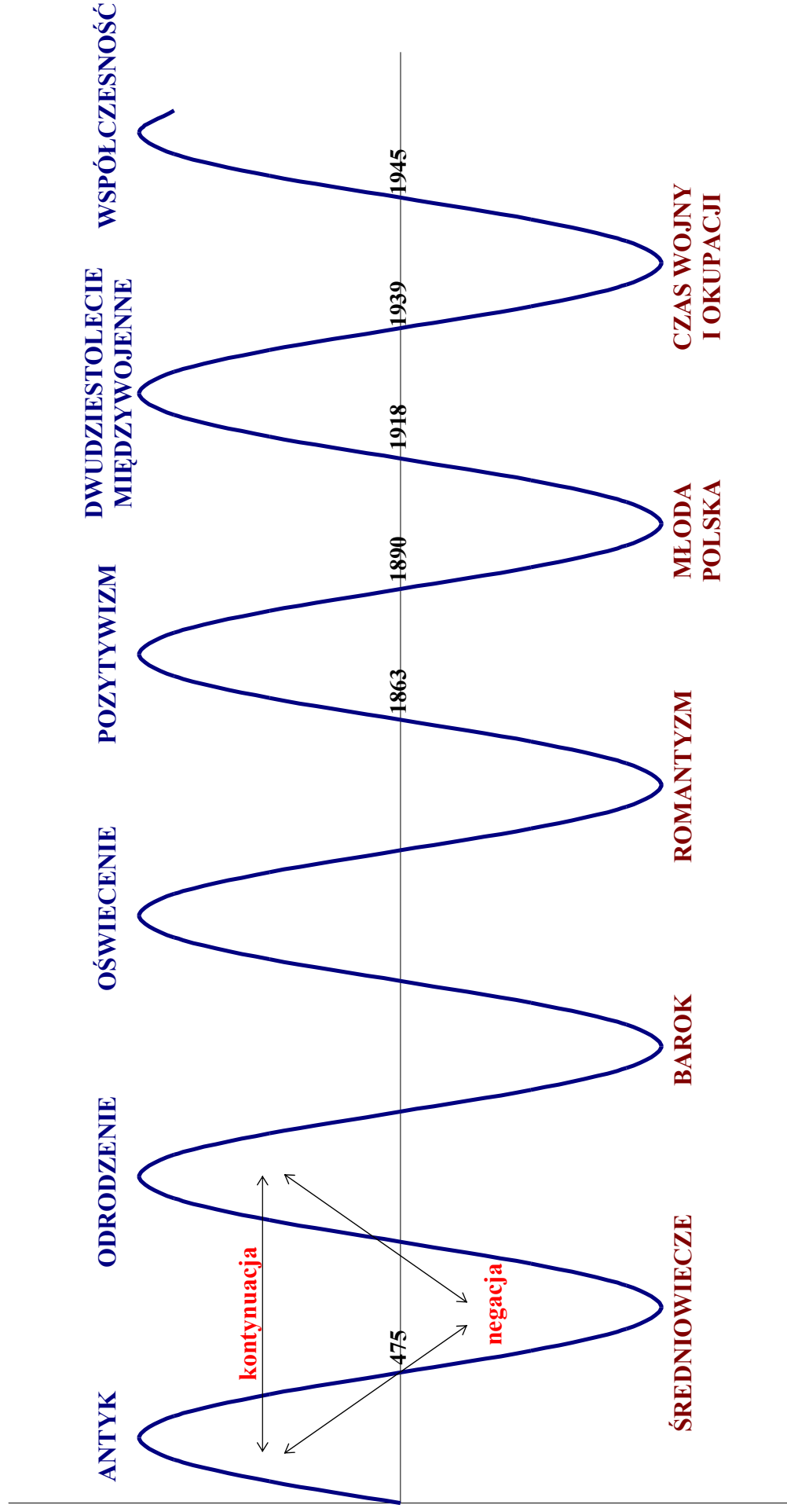
CZAS WOJNY I OKUPACJI

1939-1945

WSPÓŁCZESNOŚĆ

1946-

SINUSOIDALNA STRUKTURA NAUKI I KULTURY ORAZ PRAWA Z NIEJ WYNIKAJĄCE

GŁÓWNE MODELE WYCHOWANIA NA PRZESTRZENI WIEKÓW

1. Wychowanie helleńskie (ok. 500 lat p.n.e)

- wychowanie spartańskie
- wychowanie ateńskie
- początki greckiej teorii wychowania
- wychowanie według Sokratesa
- system wychowawczy Platona
- Arystoteles o wychowaniu
- rola retoryki i wykształcenia ogólnego

2. Wychowanie grecko-rzymskie (332-395 n.e.)

- wychowanie hellenistyczne – główne założenia kultury hellenistycznej, – rozwój nauk, – organizacja szkolnictwa
- wychowanie rzymskie – wychowanie praktyczne, – wykształcenie retoryczne, – powstanie szkolnictwa wyższego

3. Wychowanie w wiekach średnich (w Europie od IV/V do XV wieku tj. około 1100 lat, a w Polsce od drugiej połowy X wieku (chrzest Polski - 966) do XV/XVI wieku tzn. około 500 lat)

- a) Upadek kultury we wczesnym średniowieczu
 - chrześcijaństwo a wychowanie
 - kryzys umysłowy w Kościele
 - działalność Karola Wielkiego i Alquina
 - powstanie szkół klasztornych i katedralnych
- b) Wychowanie w późnym średniowieczu
 - rozwój scholastyki
 - odradzanie się nauk świeckich
 - powstanie uniwersytetów
 - wychowanie stanowe
 - edukacja młodzieży rycerskiej
 - szkolnictwo miejskie
 - wychowanie kobiet
- c) Szkolnictwo w Polsce średniowiecznej
 - historia i rozwój szkolnictwa katolickiego w Polsce
 - powstanie i działalność Uniwersytetu Krakowskiego

4. Wychowanie humanistyczne (XV w. do I poł. XVIII w.; w Polsce rozkwit renesansu przypada na wiek XVI)

- a) Renesans pedagogiki starożytnej
 - odrodzenie i humanizm
 - wpływ reformacji na rozwój pedagogiki
 - powstanie i rozwój szkolnictwa jezuickiego
- b) Wychowanie humanistyczne w Polsce
 - początki humanizmu w Polsce
 - kształtowanie umysłów młodzieży poza granicami Ojczyzny
 - działalność Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Mikołaja Reja
 - wychowanie dworskie

- c) Orientacja pedagogiki ku realizmowi
 - krytyka edukacji humanistycznej – Michał Montaigne
 - życie, pedagogika i metoda pogładowa Jana Amosa Komeńskiego
 - rola zasady użyteczności i urozmaicenia w nauce
 - d) Reforma szkolnictwa Stanisława Konarskiego
 - powstanie i reforma szkolnictwa pijarskiego
 - założenie Collegium Nobilium
- 5. Wychowanie nowoczesne (od końca XVII w. do schyłku XVIII w.; w Polsce II poł. XVIII w. i początek XIX w. – tzw. klasycyzm postanisławowski)**
- a) Pedagogika naturalna
 - Jan Jakub Rousseau i cztery okresy wychowania
 - wpływ i wartość Emila
 - b) Powstanie i działalność Komisji Edukacji Narodowej (1773-1794)
 - działalność Stanisława Augusta Poniatowskiego i nowe prądy kulturalne
 - powstanie KEN i jej główne osiągnięcia i porażki
 - c) Pedagogika liberalna XIX w.
 - wpływ Rewolucji Francuskiej na oświatę
 - działalność Henryka Pestalozziego
 - pedagogika filozoficzna Jana Fryderyka Herbart
 - wychowanie pozytywistyczne Herberta Spencera
 - poglądy pedagogiczne J. Dewey'a (XIX/XX w.)
 - d) Szkolnictwo polskie w okresie zaborów
- 6. Obraz pedagogiki współczesnej**
- postmodernizm: pluralizm, decentralizacja rozproszona
 - self promotion i wychowanie neohumanistyczne
 - wielokierunkowość pedagogiczna
 - wielo- i transkulturowość